Werken.aan magazine

De werkwijze van Werken aan

Praktische informatie over de vakgebieden

Ervaringen van het Seyster College en RSG Reggesteyn

Werken aan

Inhoud

Voorwoord	pagina 3
Werkwijze	pagina 4
Het LVS Werken aan	pagina 5
Interview met Praktijkonderwijs CSG Reggesteyn	pagina 6
Modulair werken	pagina 9
Interview met het Seyster College in Zeist	pagina 10
1P of 1F…	pagina 13
Werken aan Rekenen	pagina 14
Werken aan Nederlands	pagina 16
Werken aan Engels	pagina 18
Veelgestelde vragen	pagina 21
Werken aan Stage & Loopbaan	pagina 22

Onze website is geheel vernieuwd! Kijk voor alle informatie per vakgebied op www.werkenaan.nl

Meer informatie of proefkaternen aanvragen?
info@werkenaan.nl

Bekijk alle materialen in de webwinkels:
www.werkenaanrekenen.nl
www.werkenaannederlands.nl
www.werkenaanengels.nl
www.werkenaanstage.nl

© Werken aan - november 2017

Voorwoord

Voor u ligt de eerste editie van Werken aan Magazine. Dit magazine heeft als doel u (verder) te informeren over de leerlijn Werken aan rekenen, Werken aan Nederlands en Werken aan Engels. Dit magazine biedt diepe en brede informatie over de materialen van Werken aan. Zo kunt u uitgebreid lezen over de werking van het web-based LVS, de werkwijze en het modulaire systeem van Werken aan. U kunt meer inzicht verkrijgen over de manier waarop andere scholen met de materialen van 'Werken aan…' lesgeven door het lezen van de interviews die met een tweetal scholen zijn afgenomen. Tot slot vindt u een artikel over het maken van een keuze tussen de materialen van 1F en de materialen van 1P. Met veel plezier hebben wij aan dit magazine gewerkt om u nog meer inzicht te geven in de leerlijn 'Werken aan...'. Wij wensen u veel plezier toe met het lezen van het Werken aan Magazine.

Sven Andersson
Amanda Beljaards
Rian Kasbergen
Nan Timmermans

Werkwijze

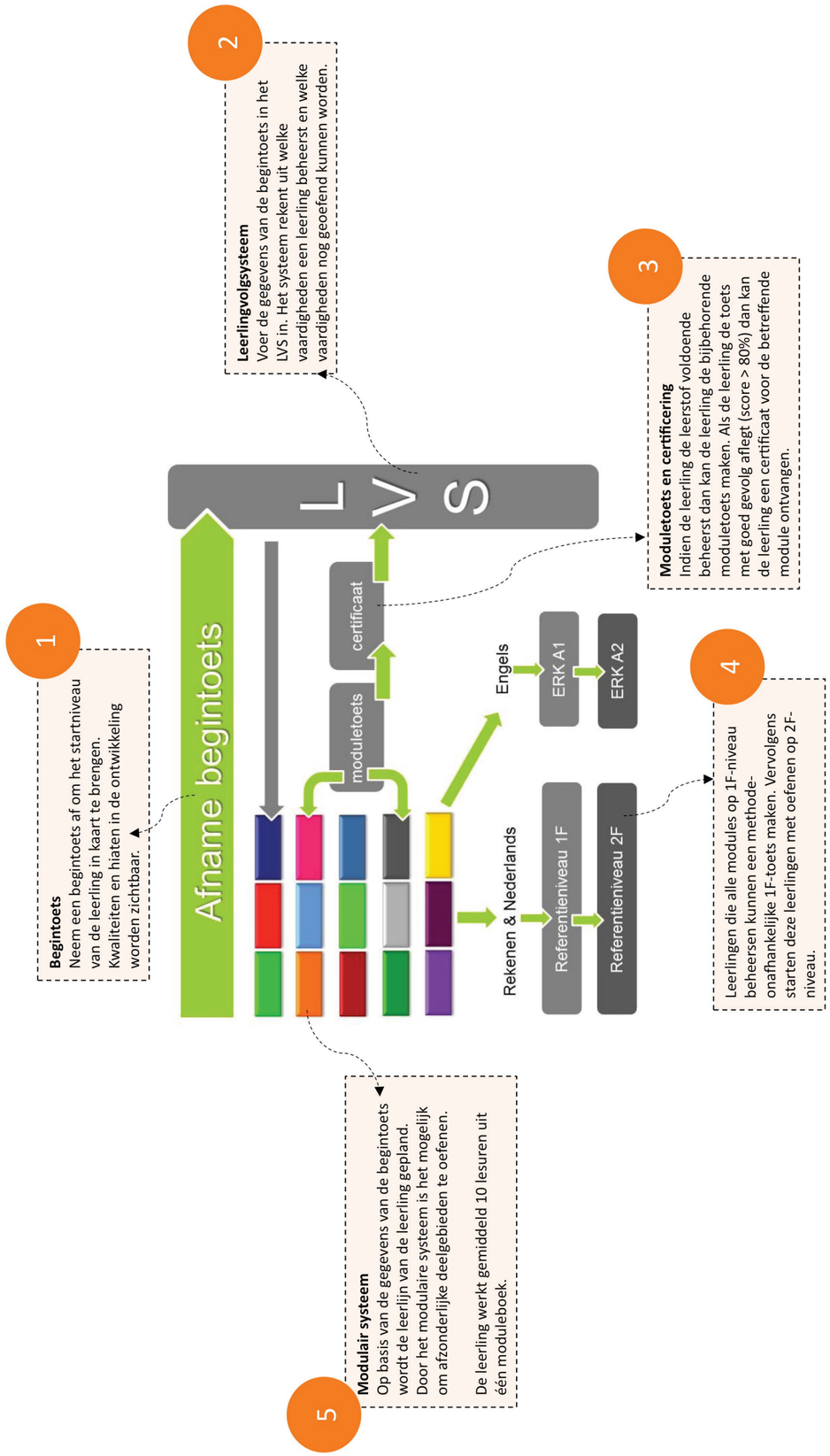

Het LVS Werken aan

- Inzicht in de resultaten van de begintoets.
- Inzicht in de vorderingen op module- en hoofdstukniveau.
- Mogelijkheid om snel en eenvoudig rapportages te printen.

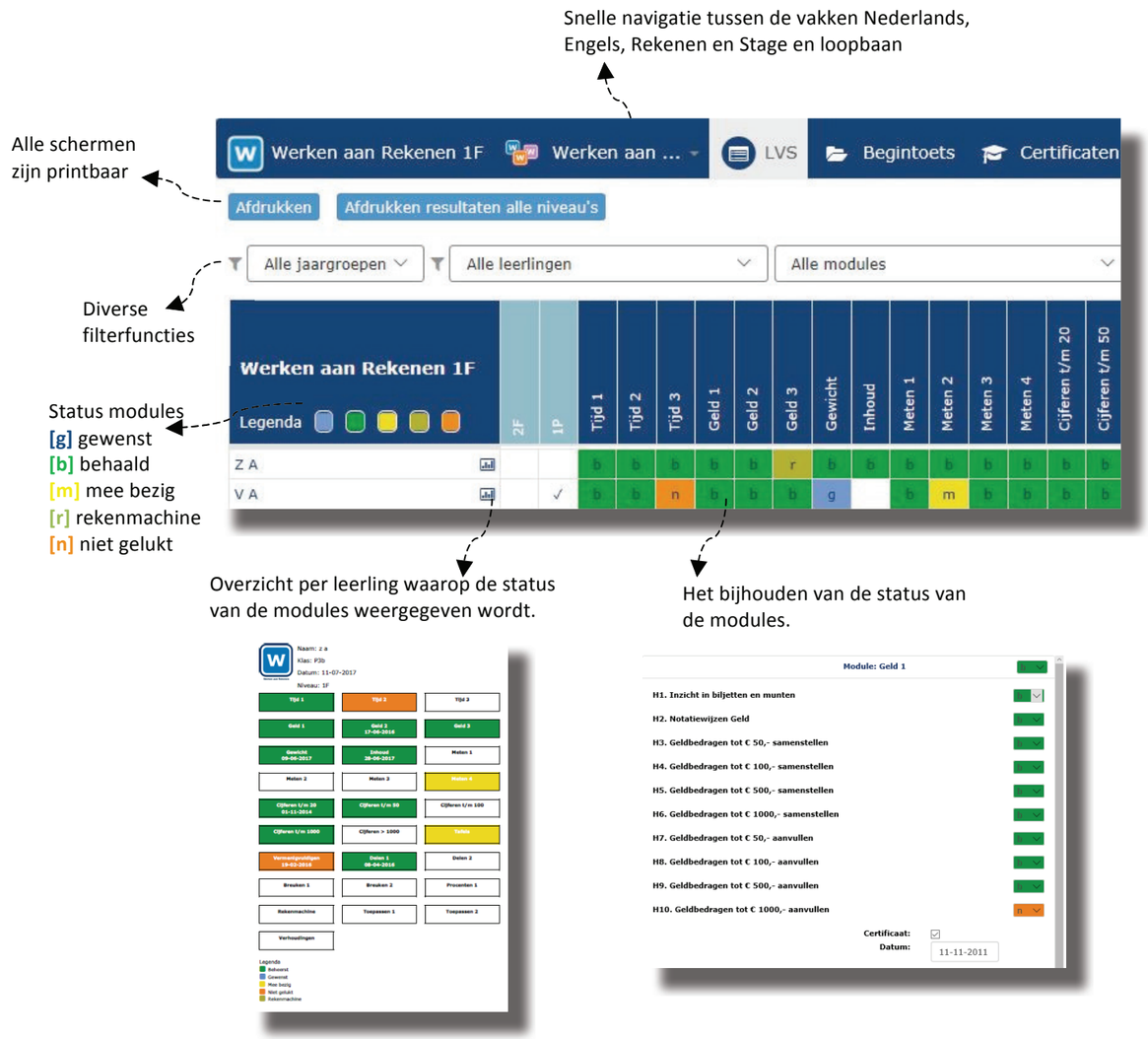

Een overzichtelijk en gebruiksvriendelijk web based LVS

Interview met Praktijk-onderwijs CSG Reggesteyn

CSG Reggesteyn biedt alle soorten onderwijs: praktijkonderwijs, vmbo beroepsgerichte leerwegen, vmbo theoretische leerweg, havo, atheneum en gymnasium. Op het Praktijkonderwijs werken leerlingen en docenten sinds schooljaar 2014-2015 met Werken aan Rekenen. In 2015-2016 werden ook de materialen van Werken aan Nederlands en Werken aan Engels ingevoerd. Vanaf september 2017 gaat het Praktijkonderwijs van CSG Reggesteyn van start met de nieuwe leermiddelen van Werken aan Stage & Loopbaan.

Waarom hebben jullie voor het materiaal van 'Werken aan…' gekozen?
'Het materiaal van Werken aan ziet er overzichtelijk uit en werkt modulair. Op deze manier worden leerlingen stap voor stap meegenomen in het onderwerp dat aangeboden wordt. De manier van werken past bij onze onderwijsvisie. Wij werken namelijk groepsdoorbrekend. We passen ons didactische aanbod aan de leerbehoefte van de leerling aan. Daarnaast sluit het niveau van de materialen goed aan bij het niveau van onze leerlingen in het Praktijkonderwijs. Wij voldoen hiermee aan onze inspanningsverplichting.'

Hoe zijn jullie te werk gegaan bij het invoeren van de methode?
'Wij hebben de methode Werken aan Rekenen een jaar lang als pilotmethode gebruikt in het tweede leerjaar. Na een jaar waren we ervan overtuigd dat deze methode past bij ons onderwijs, onze leerlingen en docenten. Van daaruit zijn we het jaar daarop verder gegaan met het implementeren van Nederlands en Engels.'

Hoe ontvingen de leerlingen de materialen van Werken aan?
'In eerste instantie vonden leerlingen het werken aan één module 'saai', je richt je met een module op één deelgebied. Maar al snel hadden leerlingen door dat ze zich op deze manier wel bepaalde vaardigheden eigen konden maken. Nu willen de leerlingen niets liever dan een module behalen en als 'beheerst' geregistreerd zien staan in het leerlingvolgsysteem.'

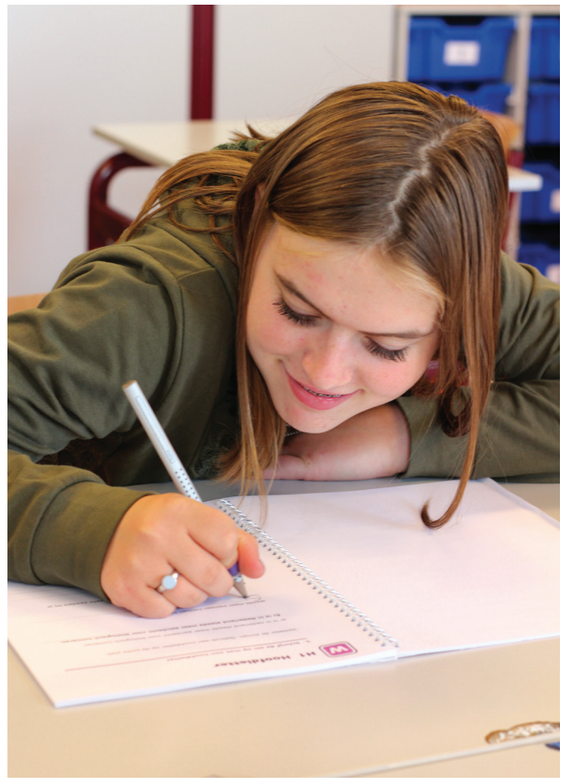

'Tijdens het IOP-uur kiezen veel leerlingen voor werken aan de theorievakken. Dit vinden ze super! De leerlingen zijn erg gemotiveerd om hun IOP- doelen te behalen.'

Welke voordelen ervaren jullie bij het werken met het materiaal van Werken aan?
'Voor elke leerling is er voldoende materiaal om uit te kiezen. Doordat de methode modulair werkt, kun je in een schooljaar vier modules per vakgebied aanbieden. Doordat de methode voor verschillende niveaus is geschreven (de praktische 1P-leerlijn en de fundamentele 1F-leerlijn, red.), sluit dit prima aan op het niveau van de leerling.'

'Tijdens het IOP-uur (waarin leerlingen werken aan hun Individueel Ontwikkelingsplan) kiezen veel leerlingen voor werken aan de theorievakken. Ze krijgen een korte instructie en werken vervolgens uit de moduleboeken. Dit vinden ze super! De leerlingen zijn erg gemotiveerd om hun IOP- doelen te behalen. Voor de docent is het fijn dat je negen weken lang aan een module werkt. Wij maken ook digitale lessen bij de methode. Daarin hebben wij inleidende opdrachten of herhalende opdrachten opgenomen. Soms gebruiken we filmpjes die passen bij het thema.'

'De materialen van 'Werken aan…' lenen zich uitstekend voor groepsdoorbrekend werken. We delen leerlingen heel gemakkelijk in bij de module die aansluit bij hun niveau. Leerlingen leren dus elke keer wat nieuws.'

Hoe richten jullie het schooljaar in?
'In het eerste leerjaar wordt bij ons de begintoets afgenomen. De gegevens van de begintoets verwerken we in het Werken aan- LVS. Op basis daarvan maken we gefundeerde keuzes. We plannen op die manier de leerlijn. De eerstejaars leerlingen starten in de tweede periode van het schooljaar met de eerste module. In de daaropvolgende leerjaren bieden we elke groep vier modules van elk vakgebied aan. Soms lukt dit niet, door bijvoorbeeld een maatschappelijke stage. Dan volgt de betreffende leerling drie modules dat schooljaar.'

Op welke wijze selecteren jullie de juiste modules voor de leerlingen?
'Wij willen er als school eigenlijk naartoe dat leerlingen zich in kunnen schrijven voor een module. Op dit moment is dat nog een ideaalbeeld, mede omdat dit roostertechnisch, qua lokalen en lesuren nog niet altijd past. Wij stippelen dus nu nog voor de leerlingen een passende leerlijn uit. We kijken naar de begintoetsgevens. We maken op basis daarvan niveaugroepen die werken uit dezelfde module. Elke negen weken maken we een nieuwe groep.'

Hebben jullie een vaste lesplanning? En hoe organiseren jullie de instructiemomenten?
'In ons rooster in de onderbouw werken leerlingen op gelijke tijden aan rekenen en Nederlands. Werken aan Engels bieden wij momenteel klassikaal aan. We merken dat de niveaus voor Engels in één groep best ver uit elkaar liggen. Dus ook voor Engels zou groepsdoorbrekend werken in de toekomst een goede oplossing kunnen zijn.'

'Het LVS werkt prachtig. Wij merken dat het ook tijdens de voortgangs-gesprekken met ouders inzichtelijker is. Ouders begrijpen het systeem snel.'

'De instructie wordt aan het begin van de les gegeven, daarna maken de leerlingen zelfstandig opdrachten. De docent biedt ondertussen ondersteuning. Daarna kijken we samen na, of de docent doet dit na de les. Als er meerdere modules in een niveaugroep worden aangeboden dan volgen de instructiemomenten zich op. De leerlingen die géén instructie krijgen, werken op dat moment in het 'buffelwerk' (boeken die eerder opgedane vaardigheden herhalen, red.) of ze verbeteren, herhalen, of maken extra werk.'

Op welke wijze registreren jullie de vorderingen van de leerling?
'Wij werken met het Leerlingvolgsysteem van 'Werken aan...' Dit werkt prachtig, omdat je per leerling of groep een heel mooi overzicht krijgt van waar leerlingen mee bezig zijn en wat ze beheersen. Maar ook aan welke vaardigheden een leerling nog kan werken. Wij merken dat het tijdens de voortgangsgesprekken met ouders heel inzichtelijk is. Ouders begrijpen het systeem snel. In het leerlingvolgsysteem van 'Werken aan…' kunnen we ook snel zien welke groepen we kunnen vormen voor een bepaalde module.'

Hebben jullie tips voor scholen die gaan starten met de materialen van Werken aan?
- Start met een pilot voor één van de vakken van 'Werken aan…'
- Heb regelmatig overleg met elkaar over hoe het gaat
- Maak zelf de lessen, denk hierover na en maak een planning. Bereid je goed vóór!

Wil je hier nog iets aan toevoegen?
'Onze wens is dat het leerlingvolgsysteem van Werken aan gekoppeld wordt aan Presentis. Dit is ons algemene Leerlingvolgsysteem. En wij hopen dat alle modules snel klaar zijn, want veel van onze leerlingen staan te springen om verder te kunnen met het ontwikkelen van hun vaardigheden.'

Wij willen het team en de leerlingen van CSG Reggesteyn hartelijk danken voor hun inzet en medewerking aan dit magazine.

Modulair werken

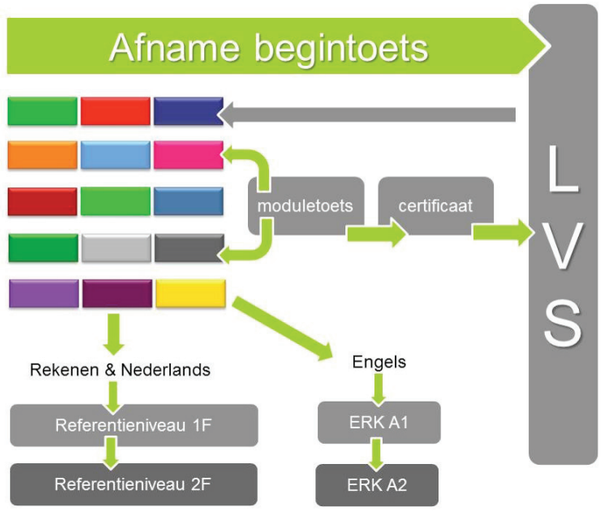

De leerlijn van 'Werken aan…' is een modulair opgebouwde leerlijn. De deelgebieden die per vak beschreven zijn, zijn vertaald naar modules. Door het modulaire systeem is de leerlijn inzichtelijk gemaakt. In het zogenoemde 'blokjesschema' zijn alle modules in één oogopslag terug te zien. Door modulair te werken bent u als docent goed in staat de leerstof op de individuele leerling aan te passen. Per leerling kunt u een keuze maken uit de verschillende modules en dit toespitsen op de vaardigheden/leerdoelen die de betreffende leerling wil behalen.

Waar bestaat een module uit?

Elke modules bestaat uit een aantal hoofdstukken. De hoofdstukken zijn gerelateerd aan één doel. De leerling traint dus per hoofdstuk gericht aan een enkelvoudig leerdoel / vaardigheid. Om deze leerdoelen / vaardigheden inzichtelijk te maken is een leerling-LVS in het boek opgenomen. De leerling kan in de LVS zelf zien aan welke leerdoelen / vaardigheden hij/zij gaat werken. Gedurende de hoofdstukken worden de leerdoelen / vaardigheden met elkaar gecombineerd, zodat de leerling het geleerde juist leert toepassen. Aan het einde van een module kan een moduletoets afgenomen worden om te zien of de leerling het geleerde beheerst.

Hoe weet ik welke modules ik moet aanbieden?

Door het afnemen van de begintoets en het gebruik van het LVS, heeft u als docent een handig overzicht van de behoefte van uw leerlingen. U kunt vervolgens een keuze maken uit de modules. U kunt ervoor kiezen een module te behandelen waaraan alle leerlingen behoefte hebben, maar u kunt er ook voor kiezen iedere leerling een aparte module aan te bieden waaraan de individuele leerling behoefte heeft.

Is er een vaste volgorde waarin de modules gevolgd moeten worden?

Rekenen is een vak waarin volgorde een rol speelt (eerst de tafels, daarna vermenigvuldigen en delen). Bij talen werkt dit anders. Toch is er bij Nederlands en Engels ook sprake van verschillende soorten modules. De ene leerling zal moeite hebben met automatiseren. Terwijl een andere leerling moeite heeft met integreren en toepassen van stof in de context. U kunt deze kennis afwegen bij het maken van een keuze voor bepaalde modules. Tevens zijn er posters beschikbaar waarop de modules op niveau zijn ingedeeld om enige volgorde aan te geven.

Interview met het Seyster College in Zeist

Het Seyster College is een school voor praktijkonderwijs in Zeist. ‘In de jaren dat leerlingen bij ons op school zitten, worden ze volwassen. Leerlingen worden toegeleid naar arbeid en het onderwijs is erop gericht dat leerlingen na het verlaten van de school zelfstandig kunnen werken, wonen, vrije tijd besteden en verantwoord burgerschap vertonen.’ (Bron: www.seystercollege.nl) Het Seyster College werkt daarom met individuele ontwikkelingsplannen waarin de individuele onderwijsbehoefte van elke leerling vertaald is naar een passend onderwijsarrangement.

Sinds wanner werken jullie met de materialen van ‘Werken aan…’?
Het Seyster College werkt sinds de materialen van ‘Werken aan…’ op de markt zijn met de methode Werken aan Rekenen en Werken aan Nederlands, vertelt Saskya Verberk Kühne. ‘In schooljaar 2016-2017 zijn wij ook gestart met het stapsgewijs implementeren van Werken aan Stage & Loopbaan. Hier gaan we het aankomend schooljaar mee verder.’

‘Wij waren erg enthousiast over het feit dat er nieuwe leermiddelen voor Nederlands en rekenen werden ontwikkeld, speciaal voor leerlingen van het Praktijkonderwijs. Wij zijn als school ook nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van veel van de leermiddelen. Eén van de auteurs van ‘Werken aan…’ is jarenlang werkzaam geweest op onze school. De ervaringen en feedback van onze leerlingen en docenten heeft zij meegenomen in de ontwikkeling van de leermiddelen.’

Waarom hebben jullie voor het materiaal van ‘Werken aan…’ gekozen?
‘Werken aan…’ neemt onze leerlingen zichtbaar serieus en er wordt rekening gehouden met hun leerbehoefte. Dit vinden wij terug in:

- Overzichtelijke en rustige bladzijdes
- De mogelijkheid tot maatwerk: leerlingen kunnen werken op hun eigen tempo
- Duidelijke opdrachten
- Korte uitlegblokken in eenvoudige taal
- Concrete contexten en informatie

Daarnaast vonden wij het zeer belangrijk dat het niveau voor de leerling en ouders inzichtelijk werd, door deze leerlijn heb je een heel duidelijk verhaal. Door de begintoets en het LVS heb je snel een duidelijk beeld van wat een leerling op dát moment kan, en wat een leerling in de toekomst nog kan leren.’

Hoe zijn jullie te werk gegaan bij het invoeren van de methode?
‘Wij hebben de methode stapsgewijs geïmplementeerd. Bij de invoering van een nieuwe methode komt het een en ander kijken. Wij bekeken als school eerst welke organisatorische aanpassingen er nodig waren (het rooster, een begintoets afnemen, het LVS in gebruik nemen, interpreteren van toetsuitslagen en materialen bestellen). Vervolgens hebben we ons verdiept in het didactische proces: welke lessen geven we aan welke leerlingen? En hoe richten wij deze lessen in?’

‘Onze ‘werkgroep onderwijs’ heeft hiervoor een implementatieplan ontwikkeld. Zij hebben de coördinatie van de implementatie op zich genomen, en de eerste tijd veel met docenten en leerlingen geëvalueerd. Uiteindelijk resulteerde dit in het werken in niveaugroepen, waarin alle leerlingen werkten op hun eigen niveau voor rekenen en Nederlands. Het is heel prettig als je binnen de school één aanspreekpunt hebt (bijvoorbeeld een werkgroep of een onderwijscoördinator) dat alle inzichten rondom de invoering van een nieuwe methode samenbrengt.’

Welke voordelen ervaren jullie bij het werken met het materiaal van Werken aan?
‘Wij hebben met de materialen van ‘Werken aan…’ eindelijk inzicht in de doorlopende leerlijnen gekregen. We weten nu hoe de leerlijn voor de verschillende vakken eruitziet en waar de leerling op dát moment in die leerlijn staat. We kunnen, door het modulaire systeem, gemakkelijk differentiëren. Door middel van de begintoets en het bijbehorende LVS is het plannen van een individuele leerlijn gemakkelijk.’

Hoe richten jullie het schooljaar in?
‘Wij nemen bij alle eerstejaars leerlingen de begintoets af. Vervolgens plannen we vier modules per vak per schooljaar. De eerste drie modules worden door de docenten gepland en met de leerling besproken. Vervolgens is er vaak nog ruimte voor een module naar keuze. De leerling bekijkt dan samen met de docent welke module wenselijk is. Alle didactische keuzes worden omschreven in het OPP van de leerling.’

Hebben jullie tips voor scholen die werken of starten met de materialen van Werken aan?

- Stel een aanspreekpunt aan of een werkgroep samen die zich bezighoudt met de implementatie.
- Ook al vind je in de leermiddelen van ‘Werken aan…’ passende leermiddelen waarmee leerlingen vrij zelfstandig kunnen werken, blijf aandacht schenken aan een gevarieerde instructie voor alle niveaus.
- Bestel de materialen per half jaar (je kunt zo inspelen op wat de leerling nodig heeft en je voorkomt volle magazijnen).

Fleur vertelt…
‘Ik heb in het eerste, tweede en een deel van het derde leerjaar gewerkt met de boeken van Werken aan rekenen en Werken aan Nederlands. Met deze methode kon ik op mijn eigen niveau werken. En ook kon ik voor het eerst zelfstandig werken, en niet klassikaal. Dat was ik niet gewend, ik heb in mijn basisschoolperiode best veel extra hulp gehad bij theorievakken. Ik krijg op deze school individuele instructie als ik dat nodig heb, maar ik kan ook veel zelfstandig aan het werk. Dat is erg goed geweest voor mijn zelfvertrouwen.’

'Het is heel prettig als je binnen de school één aanspreekpunt hebt (bijvoorbeeld een werkgroep of een onderwijscoördinator) dat alle inzichten rondom de invoering van een nieuwe methode samenbrengt.'

De voordelen
‘Wat ik heel erg fijn vind aan de boeken van ‘Werken aan…’ is dat ik de opdrachten begrijp. De opdrachten worden duidelijk uitgelegd, ik weet meteen wat er van mij verwacht wordt. Het zijn ook leuke opdrachten.’

Focus op het werk
‘Ik hoef mij tijdens het werken uit de boeken van ‘Werken aan…’ minder te ‘focussen’. ‘Natuurlijk wel concentreren’, zegt Fleur. Ze legt uit dat het vooral komt doordat de bladzijdes rustig zijn. ‘Dus krijg ik er geen hoofdpijn van, en dat had ik wel bij de boeken waarmee ik vroeger werkte’, geeft ze aan. ‘Daar had ik vaak last van.’

‘Het is leuk om uit deze boeken te werken en ik denk dat andere leerlingen het ook leuke boeken vinden. Je weet namelijk precies wat je moet doen, de boeken zijn niet te dik en niet te dun. Er is genoeg werk om uit te kiezen.’

Fleur vertelt dat ze met de materialen van ‘Werken aan…’ een positieve ontwikkeling heeft doorgemaakt. ‘Ik heb in de afgelopen 3 jaar heel veel modules afgerond, ik heb grote stappen gemaakt. Volgend schooljaar zal ik naar de Entreeopleiding gaan. Dan ga ik werken met een andere methode. Maar ik heb met de boeken van ‘Werken aan…’ een goede voorbereiding hierop gehad.’

Mijn tips voor leerlingen die gaan werken met de boeken van ‘Werken aan…’ zijn:

- Lees de uitlegblokken goed, dan kun je heel zelfstandig werken.
- Concentreer je goed.
- Beleef vooral heel veel plezier met het werken aan deze boeken (want theorievakken zijn op deze manier best leuk om te volgen).

SEYSTER COLLEGE

Wij willen Saskya Verberk Kühne en Fleur van Dijk van het Seyster College hartelijk danken voor hun inzet en medewerking aan dit magazine.

1P of 1F... Hoe maak je de juiste keuze in een leerlijn?

Als auteurs staan we nauw in contact met onze scholen. In onze eigen praktijk (VSO en Praktijkonderwijs) kwamen we leerlingen tegen die met onze 1F-boeken niet voldoende uit de voeten konden. De stof was te moeilijk voor ze, of sloot niet altijd aan bij de leerbehoefte. Daarnaast hadden deze leerlingen bij het werken uit de 1F-boeken erg veel instructie nodig. Van zelfstandig werken was weinig sprake. We besloten een 1P-leerlijn te ontwikkelen. Een leerlijn ónder 1F-niveau. De ‘P’ staat voor ‘praktisch’. De leerlijn richt zich op zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Welke leerlingen werken uit de 1P-boeken?
Uit de praktijk blijkt dat de 1P- boeken geschikt zijn voor leerlingen met ernstige taal- en / of rekenachterstanden. Dit kunnen leerlingen zijn uit het ZML-onderwijs, maar ook leerlingen uit het Praktijkonderwijs die uitstromen naar beschermd wonen en werken.

Daarnaast kent elke school leerlingen met specifieke taal- en rekenproblemen (dyslexie, dyscalculie, etc.). Deze leerlingen kunnen onderdelen van een vakgebied op 1P-niveau oefenen. Ook voor leerlingen met ernstige motivatie- of concentratieproblemen kan de 1P-leerlijn uitkomst bieden. Een overstap (in een later stadium) naar een 1F-module met hetzelfde onderwerp is mogelijk.

Wat houdt de 1P-leerlijn in?
In de 1P-leerlijn komen delen van de 1F-leerlijn aan bod. We hebben nauwkeurig geselecteerd welke onderwerpen uit de 1F-leerlijn bijdragen aan zelfstandigheid en zelfredzaamheid in taal en rekenen. De opdrachten zijn zinvol, contextrijk en de transfer naar de praktijk is zichtbaar makkelijker te maken.

Werken uit de 1P- boeken
Het startniveau van de leerling wordt in kaart gebracht met een 1P- begintoets. Aan de hand van deze gegevens kan een goede keuze gemaakt worden uit de verschillende 1P-modules. Indien een leerling de module met goed resultaat afrondt, kan de docent er voor kiezen om de moduletoets af te nemen. Leerlingen met een score van 80% of méér kunnen een certificaat voor het betreffende onderwerp op 1P-niveau ontvangen.

De overstap van 1P naar 1F
Uit de praktijk blijkt dat de meeste scholen het 1P- en het 1F-materiaal tegelijkertijd in één groep gebruiken. Doordat het niveau van de lesstof beter aansluit bij de behoefte van de individuele leerling, wordt zelfstandig werken hiermee zeer gestimuleerd. Als blijkt dat een leerling de 1P-stof goed beheerst, kan de docent ervoor kiezen om de leerling voor het betreffende onderwerp over te laten stappen naar 1F-modules.

Hoe werkt dat in het LVS?
In het LVS kan de docent per vakgebied (rekenen, Nederlands en Engels) aangeven óf en bij welke modules de leerling gebruik maakt van de 1P-materialen. Voor deze leerling is het mogelijk een overzicht in PDF af te drukken of op te slaan voor zowel 1P als 1F. Alle gegevens van de individuele leerling en de groep worden hierdoor overzichtelijk in kaart gebracht.

Welke scholen werken met de 1P leerlijn?
Inmiddels maakt meer dan 75% van onze scholen gebruik van het praktische 1P-materiaal. We gaan in de toekomst door met de ontwikkeling van nog meer materialen voor deze doelgroep.

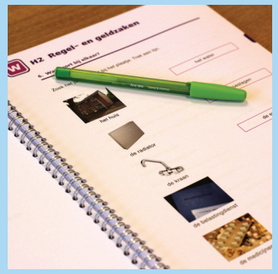

Werken aan Rekenen

‘Wat moet ik hier doen? Ik snap er niets van… laat maar. Is dit rekenen of Nederlands? Er staat zoveel taal…’ Deze ervaringen tijdens het lesgeven hebben ervoor gezorgd dat Werken aan Rekenen ontwikkeld is. Lesmateriaal dat aansluit bij het niveau, de beleving en leeftijd van de leerlingen was een groot gemis, terwijl wij van mening zijn dat alle leerlingen kwalitatief goed en aansprekend materiaal verdienen. Werken aan Rekenen sluit aan bij de referentiekaders voor fundamenteel Rekenen (1F-niveau van de commissie Meijerink 2007).

Leerstof op maat
Doordat het niveau in het rekenonderwijs zo divers is, is het belangrijk dat het materiaal en de (begin)toetsen aansluiten bij de verschillende niveaus van de leerlingen. De modulaire opbouw van rekenen zorgt ervoor dat de docent in staat is om leerlingen de leerstof op maat aan te bieden.

De drie begintoetsen van Werken aan Rekenen
Binnen de methode Werken aan Rekenen heeft de docent de keuze uit drie begintoetsen:

- Basis; Geld, Tijd, Gewicht, Inhoud, Meten
- Cijferend; Cijferen t/m 20, 50, 100, 1000, boven de 1000, Tafels, Delen, Vermenigvuldigen
- Gevorderd; Breuken, Procenten, Verhoudingen, Toepassen

Er zijn drie begintoetsen ontwikkeld omdat de docent op deze wijze in staat is gerichter te toetsen. Leerlingen die veel moeite hebben met rekenen hoeven geen toets voor gevorderde rekenaars te maken. Deze toets bevat namelijk moeilijkere rekenonderwerpen. Deze onderwerpen zorgen bij zwakke rekenaars veelal voor frustratie.

De basistoets bestaat uit de modules die bijdragen aan de ontwikkeling van de zelfredzaamheid en arbeidstoeleiding. Hierdoor is het afnemen van deze toets voor alle leerlingen van belang.

De begintoets ‘Cijferend’ kan naar eigen inzicht afgenomen worden, deze toets verschaft inzicht in de cijferende vaardigheden van de leerling. Als een leerling geldsommen niet kan uitrekenen, kan dit ook liggen aan het feit dat de

leerlingen plus en minsommen t/m 100 niet geautomatiseerd heeft. Dit kan getoetst worden met de cijferende begintoets.

Werken uit het materiaal
Na het afnemen van de begintoets maakt de docent een keuze uit de verschillende materialen van Werken aan Rekenen. Na gemiddeld tien instructielessen kan er een moduletoets afgenomen worden.

Gebruik van concreet materiaal
‘Hoeveel water gaat er in een zwembad dat 10 meter lang is, 5 meter breed is en 2 meter diep is?’ Deze vraag stelden wij aan leerlingen aan de hand van een afbeelding van een zwembad. ‘100 liter’, kregen wij als antwoord.

De leerling had het als volgt uitgerekend:
5 x 2= 10 en 10 x 10 = 100.
En inderdaad, de leerling had alle getallen uit de opdracht met elkaar vermenigvuldigd. Dus het was voor hem ‘zo klaar als een klontje’. We hebben er een maatbeker bij gepakt.

De leerling was het met ons eens dat er in één maatbeker 1 liter water past. ‘Dus als ik het goed begrijp moet ik 100 keer deze maatbeker vullen en in het zwembad leeg-gooien en dan is het hele zwembad vol?’ De leerling kreeg door dat zijn beredenering niet klopte en vond het zelf hilarisch.

Voordelen van het inzetten van concreet rekenmateriaal
Naast het gebruik van de leermiddelen van Werken aan rekenen stimuleren wij scholen zoveel mogelijk om concrete materialen in te zetten tijdens de rekenles.

Door concreet materiaal tijdens de rekenlessen in te zetten krijgt de inhoud van de rekenles betekenis. De leerling kan door het gebruik van concreet materiaal een betere transfer maken van de aangeboden leerstof naar praktische reken-situaties in het dagelijks leven. Mooie voorbeelden hiervan zijn de maatbeker en weegschaal bij het koken, of de duimstok tijdens het technische werk.

Ook zorgt concreet materiaal voor betekenisvolle antwoorden tijdens een instructie, en het materiaal kan worden ingezet als rekenhulp of als controlemiddel.
Het verrijkt de rekenles enorm en zorgt voor een grote leeropbrengst. En wellicht nog veel belangrijker: handelend rekenen spreekt de leerlingen vaak nog veel meer aan dan alléén maar sommen.

Modules Werken aan Rekenen 1P *Modules Werken aan Rekenen 1F*

Gemiddeld 85% van de leerlingen behaalt een module van Werken aan Rekenen in tien weken tijd.

Werken aan Nederlands

Werken aan Nederlands heeft zich in de afgelopen vijf jaar ontwikkeld tot een volwaardige leerlijn op 1F-niveau. In 2012 kwamen de eerste drie modules op 1F-niveau op de markt. Inmiddels is het aanbod gegroeid tot ruim 25 modules op twee niveaus: het fundamentele niveau (1F) en het praktische niveau (1P).

Het ontstaan van Werken aan Nederlands
In mijn eigen mentorgroep, op een school voor Praktijkonderwijs, ben ik lang bezig geweest met het ontwikkelen van maatwerk materiaal voor het vak Nederlands.
De leerlingen kwamen binnen met zeer uiteenlopende niveaus. Klassikaal lesgeven uit één boek was niet toereikend. Ik kon niet goed aansluiten bij de behoefte van de individuele leerling. En met de wet Passend Onderwijs in het vooruitzicht, werd differentiatie een belangrijk onderwerp van discussie. Modulair werken bleek een uitkomst.

Modulair werken
Werken aan Nederlands sluit aan bij de referentiekaders voor fundamenteel Nederlands (1F-niveau van de commissie Meijerink 2007). Voor de modules van Werken aan Nederlands hebben we alle Meijerink-competenties geclusterd in concrete modules. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om maatwerk leerlijnen voor individuele leerlingen of groepjes leerlingen te creëren. Niet allemaal werken uit hetzelfde boek, maar gericht werken aan de taal- en leesvaardigheden die de leerling nog kan ontwikkelen.

De begintoets
Maar hóe weet je nou welke module voor welke leerling geschikt is? Steeds meer scholen vroegen ons een begintoets te ontwikkelen. Met deze begintoets kun je op eenvoudige wijze het startniveau van de leerling bepalen. De modules die de leerling op de begintoets beheerst worden als zodanig geregistreerd. De modules die de leerling nog niet beheerst maken deel uit van het traject dat volgt ná de begintoets: de individuele leerlijn.

Werken aan concrete doelen
De doelstellingen waaraan de leerling werkt zijn concreet omschreven in het leerlingvolgsysteem en in elk module-boek. De leerling weet exact wat er van hem of haar verwacht wordt tijdens het oefenproces, en wanneer de module 'beheerst' wordt. Dit geeft inzicht in de leerlijn. Dat inzicht bevordert de betrokkenheid van de leerling bij het leren: weten wat je doet en wáárom je het doet geeft inhoud aan het leerproces.

Lay-out
Leerlingen uit het VSO en het praktijkonderwijs zijn twaalf tot achttien jaar oud. In hun basisschoolperiode hebben deze leerlingen een leerachterstand opgelopen. Waar zij op de basisschool veelal werkten uit reguliere taal- en leesmethodes (die ontwikkeld zijn voor het basisonderwijs), werd deze lijn in het Voortgezet Onderwijs soms voortgezet. Wij horen vaak de klacht van leerlingen en docenten dat deze methodes 'te kinderachtig' zijn en dat dit niet bevorderlijk is voor het zelfvertrouwen van de leerling. Het materiaal van Werken aan Nederlands is daarom zo ontwikkeld dat de 1F-competenties op een manier wordt aangeboden die past bij de leeftijdscategorie van twaalf tot achttien jaar. Géén kinderachtige plaatjes of teksten. En concrete contexten die aansluiten bij de belevingswereld. Daarnaast wordt er in de lay-out van al het materiaal rekening gehouden met leerlingen met complexere taal- en leesproblemen:

- Altijd een rustige bladspiegel.
- Eenduidige instructies en opdrachten.
- Beeldmateriaal ter verduidelijking en niet om te versieren.
- Het leerlingmateriaal is enkelzijdig bedrukt. De witpagina wordt gebuikt om visuele instructie op te geven of om fouten op te verbeteren.

Spelling en grammatica
In de modules spelling, leestekens, werkwoordspelling, woordsoorten en zinsontleding staat het technische taalgedeelte centraal. In deze modules leren leerlingen vaardigheden die zij in andere modules en in het dagelijks leven kunnen toepassen.

Het toepassen van taalvaardigheden
In, onder andere, de modules woordenschat (gereedschap, wonen en werken), de modules schrijven (corresponderen, formulieren, verslagen en vrij schrijven) en de modules lezen (toegepast lezen) wordt het toepassen van vaardigheden in de context aangeleerd. Deze modules zijn meer praktisch van aard.

'Weten wat je doet en wáárom je het doet geeft inhoud aan het leerproces'

De praktische leerlijn 1P
Voor sommige leerlingen bleek de 1F-leerlijn te hoog gegrepen. Speciaal voor deze leerlingen ontwikkelen wij boeken waarin onderdelen van de 1F-leerlijn aan bod komen. We hebben nauwkeurig geselecteerd welke onderwerpen uit de 1F-leerlijn bijdragen aan zelfstandigheid en zelfredzaamheid in taal. De opdrachten zijn zinvol en contextrijk.

Meer informatie of bestellen?
Kijk op www.werkenaannederlands.nl

Modules Werken aan Nederlands op 1P-niveau

Modules Werken aan Nederlands op 1F-niveau

Werken aan Engels

Op televisie, op vakantie, in grote steden, in songteksten, steeds vaker horen en zien we Engels om ons heen. Zo ook leerlingen, al kan het voor hen een hele opgave zijn om het Engels te gebruiken en begrijpen. De materialen van Werken aan Engels zijn een goede opstap richting het gebruiken en begrijpen van de Engelse taal voor leerlingen binnen het VSO en het praktijkonderwijs.

De thema's van Werken aan Engels
Werken aan Engels is opgebouwd uit modules, iedere module is verbonden aan een thema. Binnen dit thema komen alle vaardigheden van het vreemdetalenonderwijs naar voren, namelijk:

- spreekvaardigheid
- leesvaardigheid
- luistervaardigheid
- schrijfvaardigheid.

Alle modules hebben gemeen dat zij voornamelijk gericht zijn op spreekvaardigheid in het Engels. Toch vindt er binnen de modules voldoende variatie plaats door afwisselend de onderdelen luisteren, schrijven en spreken te benadrukken.

ERK en 1P
Tot op heden bestaan er nog geen F-niveaus voor Engels, het materiaal van Werken aan Engels voldoet wel aan de doelen gesteld in het Europees Referentie Kader niveau A1. De doelen die gesteld zijn gelden voor een groot deel van Europa, kortom; het niveau A1 is hier in Nederlands hetzelfde als bijvoorbeeld in Duitsland of België. De leerlijn 'ERK' voldoet aan de eisen van dit niveau A1. Voor de leerlingen die niet kunnen voldoen aan het ERK niveau, is de '1P-leerlijn' ontwikkeld. De thema's van Werken aan Engels zijn zowel voor 1P als voor ERK A1 hetzelfde. Ook de onderliggende modules zijn gelijk voor zowel ERK als 1P. Het verschil zit in de modules zelf. De ERK modules bevatten meer begrippen (+/- 45) dan de 1P modules (+/- 20). De ERK modules kunnen een breder scala hebben aan begrippen of gaan meer de diepte in. Beide niveaus zijn gericht op de communicatieve redzaamheid in het Engels.

De thema's van Werken aan Engels

De modules van Werken aan Engels

James en Lucy
In de modules van Werken aan Engels hebben twee hoofdpersonen de hoofdrol; James en Lucy. Hierdoor krijgen de te leren begrippen inhoud. Op deze manier krijgt de leerling inzicht in de manier waarop de begrippen ingezet kunnen worden. Naast James en Lucy zijn is er voor nog twee personen een rol weggelegd, namelijk Liz en Duke. De personages zijn ingezet zodat de leerlingen zich met hen kunnen identificeren.

Afbeeldingen
Ieder hoofdstuk is op dezelfde manier opgebouwd en begint met een begrippenlijst, voorzien van afbeeldingen. Deze keuze is gemaakt om het aanleren van iets abstracts als een vreemde taal te visualiseren. De afbeeldingen komen regelmatig terug in de hoofdstukken, zodat ze de leerling houvast geven.

Uitspraak
Om leerlingen te helpen met de uitspraak is een 'chattertable' opgenomen. In de chattertable is de begrippenlijst van het hoofdstuk opgenomen, voorzien van een vertaling naar het Nederlands en een uitgeschreven uitspraak. De uitspraak is zo eenvoudig mogelijk gehouden, maar geeft de leerlingen een leidraad hoe zij de begrippen uit moeten spreken. De uitspraak van de begrippen is ook terug te luisteren via het audiomateriaal van de module.

Voorbeeldgesprek
Door middel van een voorbeeldgesprek tussen de twee hoofdpersonen van de module, worden de begrippen van de module in de context gezet. De leerlingen zien hoe de begrippen gecombineerd kunnen worden tot een betekenisvol gesprek.

Spreekvaardigheid
Zoals besproken, zijn de modules van Werken aan Engels voornamelijk gericht op spreekvaardigheid. Middels korte gesprekjes, die in ieder opvolgend hoofdstuk verder uitgebouwd worden, leren leerlingen zich stap voor stap steeds meer redden in het Engels. De spreekvaardigheids-oefeningen doen tevens een beroep op het vermogen tot samenwerken. Bij het merendeel van de oefeningen moeten leerlingen samenwerken om een gesprek te voeren.

Luistervaardigheid
Bij iedere modules is audiomateriaal beschikbaar waarin de luistervaardigheid opdrachten zijn opgenomen. In de docentenhandleidingen zijn de transcripten van de luister-vaardigheidsopdrachten opgenomen, zodat u als docent kunt teruglezen wat er gezegd wordt. U kunt er ook voor kiezen om zelf voor te lezen. In iedere module zijn verschil-lende luisteropdrachten opgenomen. Er zijn opdrachten waarbij een beroep wordt gedaan op het vermogen om vlug te vertalen, er zijn open vragen en meerkeuzevragen. Tot slot zijn er gatenteksten, waarbij de leerling een beroep doet op het vermogen om woorden in een context toe te passen.

Leesvaardigheid
De leesvaardigheidsopdrachten zijn op verschillende manieren vormgegeven. Er zijn leesteksten waarbij de leerling een gesprek tussen twee van de personages uit het boek leest, er zijn teksten die op verkeersborden staan, op menu's van een restaurant of op posters in een supermarkt.

De leerlingen zien hoe de begrippen gecombineerd kunnen worden tot een betekenisvol gesprek.

Er is een zo divers mogelijk aanbod aan teksten in de boeken opgenomen om de leerlingen verschillende lees-strategieën toe te laten passen. De opdrachten kunnen bestaan uit open- en meerkeuzevragen, waarin meerdere variaties mogelijk zijn.

Schrijfvaardigheid
Bij de schrijfopdrachten is getracht zoveel mogelijk aan te sluiten bij de belevingswereld van de leerlingen.
De opdrachten kunnen bestaan uit het schrijven van een e-mail of het versturen van een Whatsapp bericht. Ook zijn er meer traditionele vormen van schrijfvaardigheid opge-nomen, zoals het schrijven van een brief of ansichtkaart.

Handy pages
De Handy pages zijn ontwikkeld als extra hulpmiddel voor zowel u als docent als voor de leerling. Ieder hoofdstuk heeft aan het einde een opdracht 'kaartjes maken', waarmee de leerling met behulp van kaartjes en afbeeldingen de begrippen eigen kan maken. Ten slotte is er een tussen-toets, waarmee de leerling aan het einde van ieder hoofd-stuk kan toetsen of het hoofdstuk 'behaald' is. De stap naar het maken van de moduletoets wordt hierdoor minder groot.

Veelgestelde vragen

Kan ik een zichtzending aanvragen?
Er kan een proefkatern aangevraagd worden via de webwinkels van de verschillende vakken of via info@werkenaan.nl. Het proefkatern bestaat uit een selectie van een aantal bladzijden uit de verschillende modules. Wij sturen géén boeken als zichtzending op. Wij komen liever bij u langs. We zullen dan kosteloos een uitleg geven over de beschikbare materialen. Ook kunt u dan uitgebreid alle materialen inzien. U kunt een afspraak maken door te mailen naar bovenstaand e-mailadres.

Kan jullie LVS gekoppeld worden aan ons huidige leerlingvolgsysteem?
Helaas is het (nog niet) mogelijk om het LVS van Werken aan direct te koppelen aan bestaande leerlingvolgsystemen. Wel kan een Pdf-bestand gemaakt worden van de behaalde resultaten. Dit bestand kan bijgevoegd worden in het leerlingvolgsysteem waar u mee werkt.

Hoeveel modules worden per schooljaar doorgewerkt?
Het aantal modules wat per schooljaar doorgewerkt wordt is per school en per vak verschillend. Wel is er enige richtlijn. Bij drie lessen per week kunnen ongeveer vier modules per schooljaar doorgewerkt worden. Tijdens een vrijblijvende presentatie kunnen wij u hier meer informatie over geven.

Kan ik bestellen via de leverancier van school?
Het is alleen mogelijk te bestellen via de webwinkels van de verschillende vakken.
Het is niet mogelijk via een externe leverancier de boeken van Werken aan te bestellen.

Is er een overzicht van alle materialen die beschikbaar zijn?
Er is een overzicht van alle materialen te vinden in de verschillende webwinkels. In de webwinkels is precies te zien welke materialen per vak besteld kunnen worden. Tevens kunt u een overzicht aanvragen via de e-mail (info@werkenaan.nl). U krijgt dan een overzicht van alle materialen die beschikbaar zijn.

Waar kan ik de webwinkels vinden?
Nederlands: www.werkenaannederlands.nl
Engels: www.werkenaanengels.nl
Rekenen: www.werkenaanrekenen.nl

Kan ik hulp krijgen bij het implementeren van Werken aan in onze school?
Wij helpen u graag op weg om het Werken met Werken aan zo succesvol mogelijk te laten verlopen. Op aanvraag komen wij bij u op school langs en helpen u inzicht te krijgen over de manier waarop uw school met Werken aan zou kunnen werken. Ook scholen die al met het materiaal werken kunnen rekenen op onze hulp. Wij houden graag contact met onze klanten.

Werken aan Stage & Loopbaan

Werken aan Stage & Loopbaan is de nieuwste methode van ‘Werken aan…’ Deze methode richt zich op het aanleren van arbeidsvaardigheden voor leerlingen die uitstromen naar de arbeidsmarkt. Met behulp van losse katernen is het mogelijk om arbeidsvaardigheden op een gestructueerde manier aan te bieden.

Opleiden naar werk
In het VSO en het Praktijkonderwijs staat het ontwikkelen van arbeidsvaardigheden centraal. Gedurende hun schoolloopbaan krijgen leerlingen te maken met het voorbereiden op een interne of externe stage en werk. Op veel scholen was er behoefte aan een doorlopende leerlijn in stagevaardigheden. We kregen van scholen de vraag of wij materiaal wilden ontwikkelen ter verdieping van stagelessen. Ook gaven scholen aan méér structuur aan te willen brengen in ‘wanneer welke vaardigheden in de loopbaan aangeboden worden’. Daarnaast zochten scholen naar een efficiëntie manier om opbrengsten te registreren.

De aard van de methode
Werken aan Stage & Loopbaan biedt zowel een theoretisch kader als praktische opdrachten rondom arbeidsvaardigheden. In de theorieopdrachten leert de leerling wáárom een vaardigheid belangrijk is voor de werksetting. In de praktische opdrachten wordt de leerling gestimuleerd om de arbeidsvaardigheid te gaan oefenen.

Veilige omgeving
De schoolse setting biedt een veilige omgeving om arbeidsvaardigheden te oefenen voordat de leerling deze gaat toepassen op een externe stageplek. De leerling wordt tijdens de lessen bewust gemaakt van het belang om de vaardigheid toe te passen. Daarnaast leren leerlingen tijdens de lessen van elkaar. Door de leerling eerst op te leiden en dan de transfer naar de praktijk te maken, is de leerling beter voorbereid het lopen van een stage.

Het startniveau vaststellen
Door middel van een observatielijst scoort de begeleider het startniveau van een leerling. De begeleider noteert het concreet waarneembare gedrag op de werkvloer. De scores worden opgenomen in het LVS.

Het LVS
Aan de hand van het leerlingvolgsysteem wordt inzichtelijk gemaakt welke arbeidsvaardigheden de leerling beheerst. En aan welke arbeidsvaardigheden de leerling nog kan werken. In het LVS is het mogelijk op een snelle en eenvoudige wijze de ontwikkeling van de leerlingen bij te houden. De docent krijgt inzicht in de vorderdingen van de leerling. Er kunnen individuele – en groepsrapportages afgedrukt en opgeslagen worden.

De verzamelmap
In de persoonlijke verzamelmap van Werken aan Stage & Loopbaan verzamelt de leerling persoonsgegevens, moduleboekjes, arbeidsovereenkomst, nulmeting en evaluaties, urenstaat, bewijzen en certificaten, het IOP en OPP.

6 domeinen
De leermiddelen van Werken aan Stage & Loopbaan voldoen aan de SLO kerndoelen en de CED-leerlijn ‘voorbereiding op arbeid’. Alle vaardigheden hebben we geclusterd in zes domeinen. Ieder domein bevat een aantal katernen. In iedere katern staat één arbeidsvaardigheid centraal.

Domein ‘Sociale vaardigheden’
In het domein ‘Sociale vaardigeden’ leert de leerling acht belangrijke sociale vaardigheden: jezelf voorstellen, kwaliteiten ontdekken en benoemen, een leerdoel formuleren, omgaan met diversiteit, feedback geven en krijgen, een werkbespreking volgen, klantgericht werken en een probleem oplossen.

Domein ‘Aan het werk’
In de katernen van ‘Aan het werk’ staan vooral de praktische voorwaarden voor werken centraal: zelfstandig en veilig reizen, reizen met het openbaar vervoer, instructies en stappenplannen begrijpen, veilig werken met machines en gereedschap, afspraken nakomen, een agenda invullen en omgaan met regels en procedures.

Domein ‘Omgaan met collega’s’
Op (bijna) elke stageplek werkt een leerling samen met anderen. Hiervoor heeft de leerling specifieke vaardigheden nodig. In de katernen van ‘Omgaan met collega’s’ leert de leerling: wat te doen op een eerste werkdag, hoe zich te gedragen in de pauze, hoe om te gaan met sociale media en pesten op het werk.

Domein ‘Solliciteren’
In het domein ‘Solliciteren’ komen de sollicitatie-vaardigheden aan bod: het interpreteren van een vacature, een CV schrijven, een sollicitatiebrief schrijven en een sollicitatiegesprek voeren.

Domein ‘Werk, veiligheid en gezondheid’
De katernen van ‘Werk, veiligheid en gezondheid’ richten zich op: persoonlijke verzorging, gezonde voeding, EHBO en hulpverlening, werkkleding en pictogrammen lezen.

Domein ‘Oriëntatie op werk’
Door middel van de katernen van oriëntatie op werk doet de leerling stapsgewijs onderzoek naar vijf verschillende branches: techniek, groen, zorg, horeca en detailhandel. Deze katernen kunnen als verdiepend materiaal worden ingezet.

Meer informatie of bestellen?

Werken aan Stage & Loopbaan

www.werkenaanstage.nl

W
W
W
W
W
W
Werken aan Engels
Werken aan Nederlands